

Nasjonale føringer vannforvaltning på jordbruksområdet og hvilke muligheter ligger i dagens regelverk

Marit Røstad, Landbruksavdelinga

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

06.01.2021

Nasjonale føringer for vannforvaltningen – jordbruk:

For forurensning fra jordbruk skal det innføres mer forpliktende krav for å oppnå målet om god tilstand i alle landbrukspåvirkede vannforekomster.

Herunder skal statsforvalternes og kommunenes hjemler til å stille krav til gjennomføring av miljøtiltak tas i bruk der det er nødvendig for at miljømålene etter vannforskriften nås innen 2027, og senest innen 2033.

Foto: Anders Mona, Landbruksavdelinga

Nasjonale føringer – jordbruk:

For å sikre bedre oppfyllelse av vanndirektivets miljømål, vil departementene utforme ny hjemmel for statsforvalterens adgang til å stille miljøkrav i særlig utsatte områder.

I forbindelse med fastsettelse av oppdatert delegasjon vil departementet be statsforvalteren om å bruke hjemlene der landbrukspåvirkningen er for stor til at vanndirektivets miljømål god tilstand nås med dagens innsats.

I regelverket finnes det hjemler som gir kommunen og statsforvalteren mulighet til å stille strengere krav til miljøtiltak i særlig utsatte områder, men som i liten grad er tatt i bruk.

Fra nasjonale føringer jordbruk – forskrifter etter jordloven:

Statsforvalterens hjemmel til å innføre lokale forskrifter i medhold av jordloven følger av forskrift om delegering av myndighet til å fastsette regionale krav til jordarbeiding etter jordloven § 11.

Lokale forskrifter kan blant annet omfatte:

- Det skal være gjennomført erosjonssikring rundt nedløpskummer og grøfteutløp der vannet graver.
- Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten.
- Flomutsatte arealer skal ikke jordarbeides om høsten.
- Det skal være vegetasjonsdekke gjennom vinteren langs vassdrag som mottar overflateavrenning fra jordbruksareal. Kravet gjelder kun for det arealet hvor vannet samles og renner av mot vassdraget.
- Arealer med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsrisikoklasse 3 og 4), skal ikke jordarbeides om høsten.

Fra nasjonale føringer jordbruk – kommunens adgang etter gjødselvareforskriften

Etter forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav har kommunen adgang til å stille mer restriktive eller lempelige krav til spredetidspunkt ut fra situasjonen lokalt. Tilsvarende kan man stille mer restriktive krav til spredeareal-/mengde.

Lokale forskrifter som gir utvidet tidsfrist for spredning uten nedmolding om høsten, er fastsatt i en rekke kommuner.

Adgangen til å sette strammere frist for høstspredning eller spredemengde er derimot i liten grad tatt i bruk.

Sektormyndighetene og kommunene har en sentral rolle i å:

- bidra til kunnskapsgrunnlaget om påvirkninger
- vurdere miljømåloppnåelse
- foreslå og følge opp miljøtiltak innenfor sitt ansvarsområde
- hjemlene for miljøtiltak som må gjennomføres for å oppfylle miljømålene er fastsatt i de relevante sektorenes gjeldende regelverk

Virkemidler og finansieringsordninger

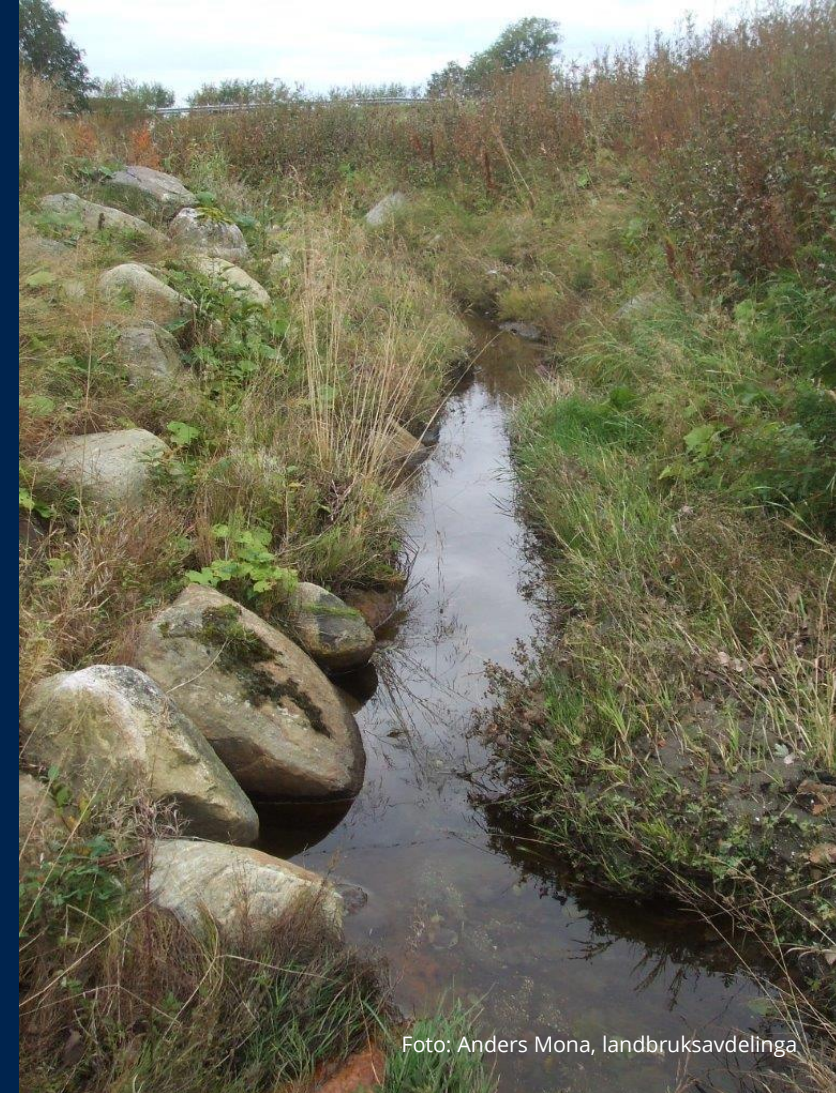

Foto: Anders Mona, landbruksavdelinga

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

06.01.2021

Regionalt miljøtilskudd

- Ingen jordarbeiding om høsten
- Miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel - vår / i vekstsesong
- Grasdekt kantsone mot vassdrag i åker
- Grasdekte vannveier og grasstriper i åker
- Fangvekst som underkultur

SMIL-tilskudd

- Utbedring av hydrotekniske anlegg
- Gjenåpning av bekkelukkinger
- Erosjonssikring i/langs vassdrag
- Vegetasjonssoner/kantsoner langs vassdrag
- Flomdempende tiltak
- Fangdammer og våtmarker – etablering/vedlikehold
- Tiltak mot avrenning fra veksthus
- Omlegging på erosjonsutsatt areal
- Miljøplantinger
- Rensetiltak for plantevernmidler

Foto:
Anders Mona, Landbruksavdelinga

Dreneringstilskudd

- Systematisk grøfting
- Profilering
- Omgraving
- Annen grøfting (usystematisk)
- Avskjæringsgrøfting

Foto: Anders Mona, Landbruksavdelinga

Prosjektmidler

- Klima- og miljøprogrammet (SFTL, LDIR)
  - Inntil 50% tilskudd
  - Informasjonsmøter RMP, SMIL, drenering
  - Fagdager med fokus på vann, forurensning og klima
  - Kartlegging av vassdrag med stor landbrukspåvirkning og utarbeide forslag til tiltaksplaner i samarbeid med bønder i nedbørsfeltet
  - NB! Store prosjekter vil normalt kreve samfinansering med andre aktører eller større andel egenfinansiering
  - Ønskelig at kommunene samarbeider med vannområdene, faglaga, relevante fagmiljø
- Tilskudd til generell vannforvaltning (MDIR)
  - Tilskudd kan bli gitt til tiltak som inngår som ein del av arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogram

Juridiske virkemidler

- Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav
- Forskrift om produksjonstilskudd/ regionalt miljøtilskudd/ SMIL
- Nydyrkingsforskriften (relevant for bevaring og miljøhensyn)
- Vannressursloven
- Forskrift om regionale miljøkrav (områdevis)

Foto: Anders Mona, Landbruksavdelinga

Takk for meg!

Marit Røstad
seniorrådgiver
maros@statsforvalteren.no
74 16 81 01 / 900 94 472

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Facebook [FylkesmannenTrondelag](#)
Nettside [fylkesmannen.no/Trondelag](#)